

Új kihívások a felsőoktatásban ezen belül a statisztika oktatásában

Sándorné Dr. habil Kriszt Éva

Budapesti Gazdasági Egyetem

Az elmúlt évtizedekben a nemzetközi együttműködések szerepe különösen megnövekedett a felsőoktatásban. Ennek számos oka van, amelyeket röviden jellemezhetünk a globalizáció megjelenésével. A felsőoktatási intézmények teljesítménye a XXI. században már nemzetközi szinten méretődik meg. De hogyan is mérhető és értékelhető az egyetemek és főiskolák teljesítménye? Hogyan mérhető a minőség? *"Nem minden megszámolható, ami számít, és nem minden számít, ami megszámolható"* fogalmazott Albert Einstein.

A felsőoktatás eredményességének kutatása közben alapvető célunk, hogy keressük meg mi az, ami mérhető és igyekezzük azt is meghatározni hogyan tudjuk mérni azokat. Régi dilemma, hogy mit mérjenek a felsőoktatási intézmények: a jelentkezések számát, a jelentkezők számát, az első helyes jelentkezések számát, a felvettek számát, vagy a versenytársakhoz való viszonyra figyeljenek, esetleg nagyobb hangsúlyt helyezzenek a hallgatói elégedettségre, a szolgáltatások színvonalára, vagy éppen a minőségre fókuszáljanak?

A magyar felsőoktatási stratégia ("Fokozatváltás a felsőoktatásban" c. stratégia EMMI 2015.) az alábbi három csoportba sorolja a felsőoktatás teljesítményét kifejező indikátorokat:

1. A teljesítményelvű oktatási-tanulási környezet kialakításában a következő mutatók állnak a figyelem központjában:
  - a képzések száma
  - a lemorzsolódás aránya
  - a külföldi hallgatók száma
  - a duális képzésben résztvevők aránya

2. A kutatási tevékenységre vonatkozó mérőszámok letisztultabbak, világszínvonalú eredményességüket a következő indikátorokkal mérhetők:
  - 1000 munkavállalóra jutó K+F foglalkoztatottak száma
  - Felsőoktatási K+F+I költség a GDP
  - Doktori fokozatot szerzettek aránya
  - Felsőoktatásban keletkező idegen nyelvű publikációk száma

3. Létezik azonban a felsőoktatásnak egy úgynevezett harmadik missziója is, amely elsősorban az intézmények működésének a társadalmi környezetre gyakorolt hatását a nem akadémiai világban található partnerekkel fenntartott intézményesített kapcsolatait, a tudástranszfer megvalósulását jelenti. Az ilyen típusú tevékenységek teljesítményének mérése talán a legnehezebb, jelenleg a következő indikátorokkal igyekeznek nyomon követni ezeket a folyamatokat:
  - Felsőoktatás, kamarai, önkormányzati kollaborációk/egyeztető fórumok száma

- Spin-off cégek száma.

A közszektorban, amelyhez a felsőoktatás is tartozik, fontosnak tartjuk még gazdasági teljesítményének kvantifikálhatóságát, amely sok szempontból eltér a piaci ösztönzőktől és az úgynevezett 3 "E" szabály szerinti mérést helyezi előtérbe:

- effectiveness (eredményesség)
- efficiency (hatékonyság)
- economy (gazdaságosság)

A gazdasági felsőoktatásban, különösen az üzleti képzésekben a módszertani alapozó modul tantárgyai közül a statisztika oktatása az utóbbi időben különösen nagy kihívásokkal néz szembe. A mérhetőség és a mérés kérdése is itt kerül elő elsősorban az oktatásban és ide kapcsolódnak a témában folytatott kutatások is. A statisztika tudományának oktatói és kutatói egyrészt tudják, hogy alkalmazkodni kell egy új, változó világhoz, másrészt senki se tudja pontosan mi az az "új statisztika" amire fel kellene készíteni a hallgatókat. Különösen komoly nehézséget jelent a lemorzsolódási arány csökkentése, pontosabban a sikerességi arány javítása. Elsősorban képességre és a statisztikai jártasságra kell felkészíteni diákjainkat.

Következtésképpen megállapíthatjuk, hogy ma már nem az adatokhoz való hozzáférés a kérdés, hanem azok leghatékonyabb elérése, a megfelelő információk kiválasztása és azok összerendezése, értelmezése.

A Budapesti Gazdasági Egyetem statisztika oktatásának bemutatásán keresztül is láthatjuk, hogy az oktatás során elengedhetetlen az IT-eszközök használata, de meggyőződésünk, hogy nem lehet cél egy programcsomag, vagy platform alkalmazásának oktatása, hanem a statisztikai gondolkodás kialakítására kell a figyelmet fordítani.